

T2. Väite- ja perustelutehtävä, oikeat vastaukset (4p/oikea vastaus)

a) Perustele väite, että Eurooppa on hajanainen.

- sodat pirstoneet ja heikentäneet Euroopan yhtenäisyyttä aiempina vuosisatoina
- uskonnollinen hajanaisuus (katolisen kirkon hajoaminen kahdeksi kirkkokunnaksi 1054, uskonpuhdistus, islamin nousu 1900-luvulla maahanmuuton takia)
- erilaiset yhteiskuntajärjestelmät: Länsi-Euroopassa Rooman oikeuslaitoksen ja oikeudenjaon perinne, demokratia. Itä-Euroopassa valta ohuen ikäluokan käsissä. Neuvostoliitossa yksilön oikeudet ja vapaudet olleet pitkään tukahdetettuna. Sosialismista vapautuneet entiset Itä-Euroopan maat opettelevat yhä demokratian pelisääntöjä
- taloudellinen eriarvoisuus Länsi- ja Itä-Euroopan maiden välillä. Länsi teollistuneempi ja teknologisesti kehittyneempi, Itä maatalousvaltaisempi ja teollisuudeltaan vanhentuneempi
- erilaiset poliittiset järjestelmät
- eurooppalainen identiteetti yhä hauras.

b) Puolusta tai vastusta väitettä: Vain parlamentti edustaa kansalaisia Euroopan unionissa.

Puolesta: Europarlamentti on ainoa demokraattisilla vaaleilla viiden vuoden välein valittava EU:n toimielin. Parlamentti käsittelee myös vähintään miljoonan kansalaisen kansalaisaloitteet, joista osa voi johtaa aloitteeseen uudeksi laiksi.

Vastaan: Kansalaiset voivat kommentoida komissiolle esim. direktiiviehdotuksia. Komissio järjestää aika ajoin kuulemistilaisuuksia keskeisille toimijoille. Yksityinen kansalainen voi ottaa yhteyttä myös

kansalliseen valmisteluun osallistuville henkilöille ministeriöissä ja eduskunnassa. Näkemyksiään voi toimittaa myös europarlamentin, talous- ja sosiaalikomitean sekä alueiden komitean jäsenille.

Europarlamentissa ei toimi parlamentarismi eikä sillä ole oikeutta lakialoitteiden tekoon.

c) Esitä perustellen kaksi EU-kansalaisen tärkeintä oikeutta.

- vapaa liikkuminen: mahdollisuus asua, työskennellä ja opiskella missä tahansa unionin jäsenvaltiossa 3 kk:n ajan ilman rekisteröitymistä
- oikeus sosiaaliturvaan maassa, jossa asuu
- mahdollisuus työnhakuun
- oikeus äänestää ja asettua ehdokkaaksi EU:n parlamenttivaaleissa ja kunnallisvaaleissa missä tahansa jäsenmaassa, jossa asuu, vaikka ei olisikaan kyseisen maan kansalainen
- diplomaattinen suojelu ja konsuliapu
- miljoonan EU-kansalaisen aloite
- oikeus kannella unionin oikeusasiamiehelle EU:n toimielimen päätöksestä tai toimesta

d) Mikä on EU:n tärkein kilpailija. Perustele.

- Aasian ja erityisesti Kiinan voi nähdä taloudellisena kilpailijana. Toisaalta ne nähdään myös valtavana markkina-alueena. Pelkona on työpaikkojen siirtyminen halpamaihin ja Aasian houkuttelevuus investointikohteena verrattuna Eurooppaan.

Yhdysvallat voi nähdä toisaalta tärkeänä kauppakumppanina ja yhteisten arvojen jakajana. Toisaalta Trumpin aikana Yhdysvallat voidaan nähdä eristäytyvänä ja Tyynenmeren alueelle suuntautuvana supervaltana.

e) Turkki kuuluu Euroopan unioniin. Esitä kaksi perusteltua näkemystä väitteen puolesta ja vastaan.

Puolesta: Turkki kuuluu Natoon ja on alueellinen suurvalta. Turkin suuret luonnonvarat, asema porttina Aasian ja Euroopan välissä ja suuret markkinat voisivat tuoda lisää voimavaroja EU:lle.

Vastaan: Maantieteellisesti vain 10% Turkista kuuluu perinteiseen maantieteellisesti määriteltyyn Eurooppaan. Turkin johtajan Erdoganin yksinvaltaiset toimet eivät anna hyvää kuvaa Turkin demokratiakehityksestä ja rikkovat unionin oikeusvaltioperiaatteita. Sananvapautta on rajoitettu, kidutukset ja muut ihmisoikeusrikkomukset ovat arkipäivää. Entinen maallinen valtio on muuttumassa vähitellen islamilaiseksi valtioksi.

3. Kuviotehtävä

a) Mitä tietoja kartta antaa työllisyyden eroista unionissa (8p)

Näkökulmia:

- Työttömyys on ollut keskimääräistä korkeampaa Etelä-Euroopan maissa Espanjassa, Italiassa ja Kreikassa.
- Myös monissa Itä-Euroopan maissa työttömyys on keskimääräistä korkeammalla tasolla.
- Työllisyys puolestaan on ollut hyvä Isossa-Britanniassa, Saksassa, Itävallassa, Belgiassa, Alankomaissa ja Ruotsissa, siis unionin teollistuneissa maissa.
- Alueilla, joissa maatalouden osuus on merkittävä, on työllisyys ollut heikompi. Myös maiden sisäiset erot ovat huomattavia, esimerkiksi Irlannissa, Italiassa ja Suomessa

b) Unioniin liitetään monissa yhteyksissä sanonta moninaisuudessaan yhtenäinen. Arvioi sanonnan osuvuutta. (12p)

Pohdittavia asioita ovat esimerkiksi:

- Kielellinen moninaisuus: jokaisen maan virallinen kieli on myös unionin virallinen kieli
- Luottamus demokratiaan ja oikeusvaltion perinteisiin, jotka Etelä- ja Itä-Euroopan maissa ovat lyhyemmät
- Taloudelliset erot, joita unioni pyrkii tasoittamaan
- Valtiomuodot vaihtelevat (tasavalta–monarkia).
- Monissa EU:n jäsenmaissa noudatetaan hyvinvointivaltion periaatteita, mutta toteutusmallit vaihtelevat.
- Vastauksessa voi myös käsitellä keinoja, joilla unioni on pyrkinyt luomaan yhtenäisyyttä, kuten yhteiset symbolit (hymni, lippu, raha) ja yhteistä identiteettiä vahvistavat virat kuten ulkoministerin ja presidentin virat.

4. Selvitä, millä tavalla Euroopan unioni säätelee lakeja ja mitkä tekijät vaikuttavat lain syntyyn (20p)

7-13 p. Komissio tekee ehdotuksen uudesta laista ja lähettää sen parlamentille ja ministerineuvostolle säädettäväksi. Parlamentin asemaa lainsäätäjänä on vahvistettu ja valtaosa laeista säädetään ns. tavanomaisen lainsäätämismenettelyn mukaan, jolloin sekä ministerineuvoston että parlamentin on hyväksyttävä laki. Komissio voi milloin tahansa vetää lakiesityksen takaisin. EU:n päätöstyypit lueteltu: direktiivi, päätös ja asetus, jotka kaikki sitovat jäsenvaltiota.

14-20 p. Lakiesityksen kulkua on käsitelty yksityiskohtaisemmin. Esimerkiksi lakiesitys voi kulkea parlamentin ja ministerineuvoston välillä kaksi kertaa. Jos tämänkään jälkeen neuvosto ja parlamentti eivät pääse yksimielisyyteen, lakiesitys menee sovittelulautakuntaan. Tämän jälkeen laki on hyväksyttävä molemmissa lainsäädäntöelimissä. Ministerineuvostossa lait hyväksytään määräenemmistöpäätöksinä tai yksimielisyysperiaatteen mukaan. Kuulemismenettelyssä parlamentti ei voi estää ministerineuvostoa säättämistä lakia, mutta sillä on oikeus antaa lausunto, jonka perusteella komissio voi muuttaa esitystään.

EU:n päätöstyypit yksityiskohtaisemmin. Asetus tulee sellaisenaan voimaan kaikissa jäsenvaltioissa ja ohittaa kansallisen lainsäädännön mikäli on sen kanssa ristiriidassa. Direktiivi on ohjesääntö, jonka jäsenvaltiot mukauttavat kansalliseen lainsäädäntöönsä. Päätös täydentää asetuksia ja direktiivejä ja koskee yksittäisiä toimijoita, kuten yrityksiä tai jäsenvaltiota. Kansalaisaloite: miljoona EU-kansalaista.

5. Eduskunnassa käytetyt puheenvuorot

a) Vertaile alla olevia eduskunnassa esitettyjä puheenvuoroja. Millaisia syitä niissä esitetään Ison-Britannian päätökselle erota unionista (10p)

* Sampo Terho (ps/sin.):

- EU:n suunta ollut huono eivätkä britit uskoneet sen muuttuvan
- Itälaajeneminen toteutettiin liian nopeassa ja aikaisessa vaiheessa
- Suuret elintasoerot unionin sisällä, sisäinen siirtolaisuus
- Kohtuuttomat tulonsiirrot jäsenmaiden välillä
- Sääntelymäärän paisuminen

* Antti Rinne:

- Työttömyys eri muodoissaan
- Julkisten palvelujen leikkaaminen, turvaverkkojen heikentäminen
- Populismi
- EU:n ja maahanmuuttajien nostaminen syntipukeiksi
- Näköalattomuus

b) Miten puhujien näkökulmat eroavat toisistaan? (10p)

- Hallituspuolueeseen kuuluva Sampo Terho näkee syyksi itälaajenemisen ja suuret taloudelliset erot unionin sisällä. Tämä on johtanut EU:ssa sisäiseen siirtolaisuuteen, jonka seurauksena Iso-Britannia on ottanut vastaan paljon työvoimaa entisestä Itä-Euroopasta
- Itälaajenemisen esiin nostamia elintasoeroja on yritetty EU:ssa kuroa umpeen köyhemmille EU-maille annetuilla tulonsiirroilla. Euroopan unionin vauraista valtioista (mm. Saksa ja Suomi) on tullut vielä aiempaakin selvemmin nettomaksajia. Menoja on entisestään kasvattanut vuonna 2015 käynnistynyt maahanmuuttoaalto.
- Opposition Antti Rinne (sd) pitää syynä brexitiin jättityöttömyyttä Euroopassa ja hyvinvointivaltioon kohdistunutta palveluiden leikkaamista ja turvaverkkojen heikentämistä. Nämä ovat johtaneet turvattomuuden tunteeseen suuressa joukossa eurooppalaisia.
- Näköalattomassa tilanteessa britit äänestivät itsensä ulos EU:sta. Tämän uskottiin olevan ihmeläike unionin ongelmiin

c) Millaisia vaikutuksia Ison-Britannian erolla on arvioitu olevan Euroopan unioniin? (10p)

- Jäsenmaiden yhteistyön syveneminen katkesi ainakin hetkeksi
- EU menettää laajentumisen tärkeän puolestapuhujan ja toiseksi suurimman kansantalouden
- Britannian vetäytyminen yhteisestä ulko- ja turvallisuuspolitiikasta jättää aukon Euroopan puolustukseen ja sotilaalliset painotukset Ranskan varaan
- EU:n arvostus maailmanpolitiikassa voi laskea
- Saksa ja Ranska ohjaavat tulevaisuudessa Euroopan unionia entistä enemmän haluamaansa suuntaan
- Iso-Britannia joutuu järjestämään suhteensa unioniin erillisillä sopimuksilla

6. Eurobarometrikysely

a) Mitkä asiat näyttävät olevan EU:n kansalaisten suurimpia huolenaiheita (8p)

- Maahanmuutto
- Terrorismi
- Taloustilanne
- Jäsenvaltioiden julkisen talouden tila
- Työttömyys

b) Millä tavoin EU-kansalaisten huolenaiheet ovat muuttuneet 2010-2016? Mitkä asiat selittävät muutoksia? (12p)

- Maahanmuutto on noussut nopeasti EU-kansalaisten suurimmaksi huolenaiheeksi. Vuonna 2010 näin ajatteli 15% EU-kansalaisista, vuonna 2015 peräti 58% ja vuonna 2016 48%. Taustalla on vuoden 2015 suuri pakolaisvirta Eurooppaan.
- Alkuvuonna 2014 terrorismista oli huolissaan vain 6% EU-kansalaisista. Vuonna 2016 terrorismista oli tullut toiseksi suurin huolenaihe. Kansalaisista näin ajatteli 39%. Taustalla ovat äärijärjestö isien nousu ja kiihtyvät terroriteot eurooppalaisissa kaupungeissa.
- Vuonna 2011-2012 taloustilanteesta oli huolissaan 53-58% EU-kansalaisista. Sen jälkeen asiasta huolestuneiden määrä on pudonnut dramaattisesti. Vuonna 2016 näin ajatteli enää 19% EU-kansalaisista.
- Samalla EU:n jäsenmaiden kansalaisten huoli jäsenmaiden julkisesta taloudesta on supistunut pahimmillaan 34 prosentista 16 prosenttiin. Työttömyyskään ei enää huoleta entiseen tapaan.

c) Miltä Euroopan unionin tulevaisuus näyttää dokumenttien ja omien tietojesi valossa? Perustelee. (10p)

- Dokumenttien perusteella EU-kansalaiset odottavat hallituksiltaan toimenpiteitä sekä hallitsemattoman maahanmuuton että terrorismin kitkemisessä ja laittamisessa kuriin.
- EU joutuu pohtimaan brexitin vaikutusta, yhdentymisen suuntaa, eurokriisin ratkaisemista ja jäsenmaiden sitoutumista oikeusvaltioon ja unionin arvoihin
- Lisähaasteita tuovat väestönkasvun hidastuminen ja väestön vanheneminen. Syntyvyys pitäisi saada nousuun, muuten Eurooppa vääjäämättä harmaantuu.
- EU joutuu vastaamaan Yhdysvaltojen ja Aasian haasteisiin parantamalla kilpailukykyään koulutuksen, tutkimuksen ja erilaisten tukirahastojen avulla.
- Työvoimapula on tulevaisuudessa todellisuutta ilman työperäistä maahanmuuttoa
- Varmaa on vain se, että EU on suurten muutosten edessä tulevaisuudessa